

Vetőmag

XX. évfolyam, 2013. 2. szám

A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és TermékTanács folyóirata

A tartalomból

Megújult a VSZT
vezetősége 2

Az Európai Parlament
elé került az EU vetőmag-
piacát szabályozó
jogszabálytervezet 5

Öt éve működik
a Fajtakísérleti
Innovációs Tanács 6

Két évtizede
a szövetséget élén 10

Megújult a VSZT vezetősége

2013 tavaszán teljes tisztújításra került sor a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Termék Tanácsban. A választások előkészítése már januárban megkezdődött, majd a februári és márciusi egyeztetéseket követően a VSZT április 19-én termékpálya taggyűléseket, május 16-án pedig küldöttközgyűlést tartott Martonvásáron, az MTA ATK Mezőgazdasági Intézetében.

Április 19. – termékpálya taggyűlések

Az Intézet nagytermében gyűltek össze a vetőmagipar szereplői, hogy a következő öt évre megválasszák képviselőiket, a VSZT döntéshozóit. A jelölési folyamat során a VSZT vezetése igyekezett olyan javaslatot tenni a tisztségek-re, amely egyrészt figyelembe veszi a termékpályákhoz tartozó cégek gazdasági súlyát és szerepét, másrészt pedig az elmúlt öt évben a VSZT-n belül kifejtett aktivitást. A három termékpálya (fajtatulajdonos, vetőmag-forgalmazó, vetőmag-szaporító) szereplői egy rendezvény keretei között döntöttek a küldöttek, az alelnökök, a termékpálya bi-

zottsági tagok és a VSZT elnökségébe jelöltek személyéről. Természetes, hogy a szervezeti struktúrából adódó létszám korlátok miatt nem lehetett minden tisztségre érdemes cégnek helyet biztosítani. A VSZT működése azonban a nyitottság elvén alapul, tehát továbbra is lehetőség lesz a munkába bekapcsolódni minden piaci szereplőnek, függetlenül attól, hogy szerepelnek-e az egyes testületekben vagy sem.

Május 16. – küldöttközgyűlés

Az újonnan megválasztott küldöttek ismét a martonvásári nagyteremben jelentek meg, hogy az Ellenőrző Bizott-

ság, az Etikai Bizottság, az Elnök és az Elnökség megválasztásával pontot tegyenek a tisztújítási folyamat végére.

A rendezvény első felében a résztvevők három előadást hallgathattak meg. Elsőként *Lukács József*, a NÉBIH Tenyésztési és Növénytermesztési Elnökhelyettese tartott tájékoztatást a hatóságnál történt szervezeti változásról, illetve a szektort érintő jogszabályi aktualitásokról. A fajtaelismerés és vetőmag-minősítés hatósági feladatait ellátó Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság korábban a Növény-, Talaj- és Erdővédelmi Elnökhelyetteség alá tartozott, de idén egy új elnökhelyetteségi, a Tenyésztési és Növénytermesztési Elnökhelyetteség alá tagozódott be, ezzel a szakma súlyának meg-

A folytonosságra is szavaztak

A májusi küldöttközgyűlésén megválasztották a VSZT tisztségviselőit: a következő öt évre döntöttek az elnökség tagjairól és az elnök személyéről. A szavazólistára két jelölt – Kolop László és Takács Géza – került fel. A titkos szavazás során a régi elnök kapott újból bizalmat, így továbbra is Takács Géza a VSZT elnöke. A választás után egy rövid interjúra kértük a régi-új elnököt.

• Elnök úr, gratulálunk, hogy újra megválasztották. A szavazatok összesámlálása után kiderült, hogy nagy többséget kapott a kihívóval szemben. Ez jelzi, hogy a tagság bizalma teljes és töretlen, de az is megfogalmazható, hogy az elmúlt ciklusban sokat tett, dolgozott az ágazatért, a szövetség tagságáért.

– Mindenekelőtt köszönöm a gratulációt, s miután töretlen a bizalom a

személyem és a munkám iránt, ígérem, hogy a jövőben is hasonlóan fogom folytatni. A beszámolóml jól érzékeltette, hogy mi minden történt az elmúlt öt évben. Több hangsúlyos, életünket jelentősen befolyásoló esemény is zajlott, de azt is mondhatom, hogy azokat a célokat, amelyeket öt évvel ezelőtt megfogalmaztunk, többnyire elértük a következetes munka során. A beszámolóml végén felsoroltam azokat a témaköröket, amelyeket az új

ciklusban kiemelt fontosságúnak tartok. Hozzáteszem: a szövetség tagjaival, apparátusával, az elnökség tagjaival együtt értük el az eredményeket, igazi csapatmunkával tudtuk csak végigvinni az ügyeket, kezelni a várt és váratlan eseményeket. És ennek a jövőben sem szabad másképpen lennie. Egyébként a küldöttközgyűlés mindig kiváló alkalom arra, hogy egy-egy öt-éves ciklust alaposan értékeljünk az idő függvényében is. A küldöttközgyű-

Lukács József

felelő rangra emelkedett, és érdekérvényesítő képessége a korábbiakhoz képest várhatóan javulni fog. Áttérve a jogszabályi aktualitásokra, elsőként a genetikailag módosított vetőmagot véletlenül tartalmazó vetőmagtétellekkel kapcsolatos előírásokat tekintette át, mind a szántóföldi, mind pedig a zöldszénvények vonatkozásában. Kiemelte, hogy a 2003. évi LIII. törvény, azaz a „vetőmag törvény” módosítása folyamatban van, a módosítás többek kö-

zött kitér a GMO kérdéskörére is. Emellett a törvény módosításának célja, hogy jelenleginél részletesebben és a vetőmag-előállítás szempontjából előnyösebben szabályozza a vetőmag-termesztéshez szükséges védőtávolságok érvényesítésének szabályait. Az Európai Unió szabályoknak való megfelelést szolgálja a természetes környezet megőrzésére szánt takarmánynövény-vetőmagkeverék kereskedelmi célú begyűjtéséről és forgalmazásáról szóló VM rendelet, amely meghatározza, hogy mely területekről és milyen feltételekkel gyűjthető, illetve természetű takarmánynövény-vetőmagkeverék. 2012-ben változott a hatósági díjtételek fizetési rendje, mely szerint a hatósági díjakat előzetesen kell megfizetni. Ezt az előírást a vetőmag szakma nehezen tudja teljesíteni – ezt többször jelezte a jogszabályalkotók felé –, ezért a NÉBIH a vetőmag-előállítással és fajtaelismeréssel kapcsolatos díjak esetében partnereivel megállapodást kötött. Így a korábbi rend szerint történtek a kifizetések, de nem minden megyében sikerült megállapodásra jutni. A VSZT és a NÉBIH kérte a rendelet módosítását, és reményei szerint idén megszűnik az előre fizetési kötelezettség a fajtaelismerés és vetőmag-előállítás tekintetében. Az elnökhelyettes előadása végén a vetőmag-előállítások legfontosabb adatait tekintette át.

Második előadóként dr. Csörgő Szonja, az Európai Vetőmag Szövetség (ESA) képviselőjében tartott rövid beszámolót az ESA és az európai vetőmagágazat legfontosabb ügyeiről. Az Unió jogszabályokkal kezdve előadását, kitért a növényi szaporítóanyagokra vonatkozó szabályozás változására. Ennek lényege, hogy a jelenleg hatályos, növénycsoport-specifikus irányelveket egyetlen rendelet fogja felváltani, amelyet a tagállamoknak közvetlenül

Dr. Csörgő Szonja

lések történetében először fordult elő, hogy ilyen nagyszámú küldött vett részt rendezvényünkön, jelenlétével jelezve azt, hogy érdekli, nyomon követi és tevékeny részese kíván lenni a szövetség munkájának.

• Bár a szavazás egyértelmű volt, de odafigyel a nem Önre szavazókra?

– Köszönöm a kérdést, mert fontos dologra tapintott rá. Látszik, hogy egyre több tagnak fontos a szavazás, de én azokkal is szeretnék jól együtt dolgozni, akik nem rám adták a voksukat. Egy demokratikus választásban a győztesnek a kisebbségben maradtak véleményére is oda kell figyelnie, mert nyilvánvaló, hogy másként gondolják a dolgokat, mint a többség. Nos, ezeket az álláspontokat is meg kell ismerni, és be kell fogadni a munkavégzésünk során. A szakmában az egységes képviselet a legfontosabb, és az ellenvélemények megvitatásával csak kristályosodnak a döntések.

• Ön is üzent a tagságnak a beszámolója elmondásakor: nagyobb aktivitást vár a tagság jelenleg passzív tagjaitól.

– Így igaz. Markánsabban foglalkozunk a jövőben azzal a kérdéssel, hogyan tudjuk a tagságot jobban bevonni a szövetségi munkába. A közgyűlésen azt is elmondtam, hogy mely területeken várjuk a segítséget, és hol kell erősítenünk. Biztos vagyok abban, hogy a konkrét feladatok révén könnyebben megszólíthatók az emberek. A tagok most azt látják, hogy eljutottunk egy állapotig, de úgy, hogy a szövetség vezetése keményen dolgozott. Az elnökség mindig határozatképesen ülésezett, és nagyon fontos témakörökkel foglalkozott, amelyekben értünk el szép eredményeket is. Az eredményekkel a hátunk mögött könnyebb lesz aktivizálni a tagságot is, mert mindeki szeret egy jó csapathoz tartozni.

• Az elmúlt öt évben nem volt könnyű érdekképviseletnek lenni, mert

a politika nem mindig a helyén kezelte az érdekképviseletet.

– Ebben is egyetértünk, mert nem volt mindig fogadó kész a politika a véleményünk meghallgatására. Sokat küzdöttünk ezért, s annak elfogadásáért is, hogy a szövetség csak szakmai alapon kíván mindenkiel tárgyalni. Ha meghallgatják a mondanókat, akkor az értelmes emberek mérlegelik a szakmai érveket. Annál is inkább, mert a vetőmagszakma az ország előrehaladását is szolgálja. Ha ezt a politikusok is így látják és segítenek, akkor az ágazat nyerő helyzetben van, de feladatunk az is, hogy a szakma álláspontját közvetítsük a közvéleményhez is. Egy érdekképviseletnek mindig vissza kell tudnia menni a tárgyalóasztalhoz, nem szabad megsértődnie, továbbállnia. De mindaddig, amíg azt érzi az ember, hogy még előbbre lehet lépni, addig – nincs mese – lépni kell, csinálni kell.

H. Gy.

➤ kell majd alkalmazniuk, a növénycsoportokra vonatkozó specifikációkat a rendelet mellékletei tartalmazzák majd. A rendelet Európai Parlamenti elfogadására vélhetően 2014 januárjában kerül majd sor. A vetőmagágazat kiemelt ügyei közül először arról a szabadalmi adatbázisról beszélt, amely július 1-jétől lesz elérhető az ESA honlapján, az Európában forgalmazott fajtákat fogja tartalmazni, és a felhasználók faj, fajta, a szabadalom száma vagy kulcsszó szerint kereshetnek majd benne. (Az adatbázisról bővebben *Színes hírek a nagyvilágból* című rovatunkban olvashatnak – szerk.) Végül kitért a neonikotinoid hatóanyagú csávázószerke betiltására, ill. az ÉSA által a vetőmagcsávázásra és a csávázott vetőmag kezelésére kidolgozott minőségbiztosítási rendszerre, azaz az ESTA-ra. Az ESTA magyarországi bevezetése tavaly nyáron kezdődött meg. A téma aktualitását mutatja, hogy a vetőmagüzemek ESTA auditra való felkészülését segítő tréningre június 31-én került sor Budapesten.

A hivatalos program szerint a következő előadó *Oleksandr Demydov*, az Ukrán Agrárpolitikai és Élelmiszeripari Minisztérium Földművelési Igazgatója lett volna, aki azonban egyéb hivatalos program miatt nem tudott részt venni a küldöttközgyűlésen. Levelében méltatta a magyar őszi búza és kukorica fajták kiváló tulajdonságait és vetőmagvaik kiemelkedő minőségét, illetve kitért a magyar-ukrán együttműködés sikerességére.

A küldötteket ráhangolva a következő választási procedúrára, *Takács Géza*, a VSZT elnöke röviden értékelte a 2007 óta végzett munkát és annak eredményeit, kiemelve a legfontosabb eseményeket, fordulópontokat. A VSZT történetében fontos esemény volt, amikor a Vetőmagkereskedők Szövetsége és a Vetőmag Termék Tanács egyesült, azóta a vetőmag-

Takács Géza

ágazat szereplőit egyetlen szervezet képviseli. A VSZT részvételével 5 éve alakult meg a Fajtakísérleti Innovációs Tanács, amelynek szakmai felügyelete mellett zajlanak a mára széleskörű elismertséget szerzett Posztregrisztációs Fajtakísérletek. Az utántermesztett vetőmagok után

a nemesítőnek járó jogdíjak beszedésére jött létre a Fajtaoltalmi Nonprofit Kft., melynek megalakulásában a VSZT is aktív szerepet vállalt. 2010 és 2013 között sikeres volt a Hamis vetőmag elleni kampány, ezt a jövőben is szükséges folytatni, ha kell, megújítani. 2012-ben fogadta el az elnökség, és azóta a megvalósítás útjára lépett a vetőmagágazat stratégiája. Az elnök néhány mondatban méltatta a szekcióbizottságok munkáját, kiemelve érdemeiket, majd áttért a VSZT együttműködő partnereire: a Vidékfejlesztési Minisztériumra, az Európai Vetőmag Szövetségre (ESA), a Nemzetközi Vetőmag Szövetségre (ISF) és az Ukrán Vetőmag Szövetségre. A VSZT nemzetközi rendezvényeken is képviselteti magát, keleten, pl. Oroszországban, Ukrajnában éppúgy, mint nyugaton, pl. ESA rendezvényeken.

A színes előadások után a küldöttközgyűlés formális, de nagyon fontos része következett. Időszorúvált a szervezet Alapszabályának módosítása, hiszen a legutóbbi változat elfogadása óta az agrárpiaci rendtartásról szóló törvény hatályon kívül helyezése, valamint a szakmaközi szervezetekről és az agrárpiaci szabályozás egyes kérdéseiről szóló törvény, illetve a civil szervezetek működéséről szóló törvény hatályba lépése szükségessé tette a változtatást. A múltban több, a vetőmagiparral határos cég vagy szakmai szervezet kérte felvételét a VSZT-be. Mivel erre az Alapszabályi keretek nem adtak lehetőséget, létrehoztuk a pártoló tagság kategóriáját. Egészen eddig hét szekcióba tagozódva folyt a munka, de egyes szekciókat érintő ügyek között nagymértékű hasonlóságok és átfedések voltak, ezért megtettük a szükséges összehasonlókat, amelyeket a Küldöttközgyűlés is jóváhagyott. A kukorica és az ipari növények problémái hasonlóak, illetve a piaci szereplők között is jelentős az átfedés, ezért a két szekció összeolvadt, és létrejött a hibrid növények vetőmag szekciója. Ugyanebből a megfontolásból olvadt össze a kalászos és a nagymagvú hüvelyes növények vetőmag szekciója is. Néhány apróbb technikai módosításra is szükség volt, amelyek főként a választások lebonyolítását fogják egyszerűsíteni a jövőben.

Végül a küldöttközgyűlés megválasztotta az Ellenőrző Bizottságot, az Etikai Bizottságot, elnökként újraválasztotta Takács Gézát, és megválasztotta az Elnökség tagjait (*táblázat*).

Az elhangzott előadások anyagai és a rendezvényeken készült további fotók elérhetőek a VSZT honlapján (www.vsz.hu).

NN., RSz.

Takács Géza		Elnök
MTA ATK Mezőgazdasági Intézet	Dr. Láng László	Alelnök
KITE Zrt.	Kolop László	Alelnök
Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Miskuczta Péter	Alelnök
Monsanto Hungaria Kft.	Szanyi István	Hibrid SZB Elnök
Mezőmag-Agrárház Kft.	Juhász Zoltán	Kalászos és Hüvelyes SZB Elnök
Agro-Largo Kft.	Patakfalvi Péter	Takarmány SZB Elnök
ZKI Zrt.	Pavelka Árpád	Zöldség SZB Elnök
Limagrain Central Europe SE Mo.-i Fióktelepe	Perczel Péter	Fajtatulajdonos TP tag
Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.	Virágné Pintér Gabriella	Fajtatulajdonos TP tag
Syngenta Seeds Kft.	Bíró János	Fajtatulajdonos TP tag
Cargill Magyarország Zrt.	Vad Zoltán	Forgalmazó TP tag
Isterra Magyarország Kft.	Baráth János	Forgalmazó TP tag
Agroszemek Kft.	Feczák János	Forgalmazó TP tag
Bólyi Zrt.	Dr. Balikó Sándor	Szaporító TP tag
Hód-Mezőgazda Zrt.	Földesi László	Szaporító TP tag
Dél-Pest Megyei Mg. Zrt.	Muhari Pál	Szaporító TP tag
Dr. Ruthner Szabolcs		VSZT ügyvezető

Az Európai Parlament elé került az EU vetőmagpiacát szabályozó jogszabálytervezet

Az Európai Bizottság május 6-án véglegesítette a régen várt, az állat- és növény-egészségügyi intézkedéseket tartalmazó, a biztonságosabb élelmiszerlánc érdekében kidolgozott jogszabálycsomagot. A csomag tartalmazza a növény-egészségügyi jogszabály tervezetét, illetve, ami a vetőmagszektor számára elsődlegesen fontos, a növényi szaporítóanyagok előállítására és kereskedelmére vonatkozó új rendelettervezetet.

Ezzel az úgynevezett Better Regulation folyamat keretében 5 éve kezdődött jogszabály felülvizsgálat jelentős állomáshoz érkezett. Az elmúlt öt év során a szakmának több alkalommal is volt lehetősége, hogy kifejtse véleményét számos kérdőív kitöltésével és egyéni konzultációs lehetőséggel. A folyamatban a Vetőmag Szövetség önállóan, egy erre a célra létrehozott ad-hoc munkacsoport résztvevőjeként, valamint európai társ-szervezetén, az Európai Vetőmag Szövetségen (ESA) keresztül is részt vett.

Az európai vetőmagipar üdvözi a Bizottság azon törekvését, hogy a vetőmag-előállítás és -kereskedelem számára olyan modern jogszabályi keretet alakítson ki, amely alkalmazkodik az ágazat versenyképességéhez és erejéhez. A hatályban lévő növénycsoport-specifikus irányelvekhez képest talán az a legjelentősebb változás, hogy a jövőben a teljes területet közvetlenül egy rendelet szabályozza, tehát megszűnik az eddigi szétaprózódott jogszabályi struktúra, és szükségtelené válik a tagországi implementáció. A mezőgazdaság, a kertészet, és az élelmiszer- ill. takarmány-előállítás stabilabb alapokra kerül azáltal, hogy az egyszerűsítés és harmonizáció érdekében a növénycsoport-specifikus irányelvek egyetlen rendeletben egyesülnek.

A jogszabály csomag legfőbb újításai közül az egyik, hogy a vetőmag ellenőrzését az Élelmiszer- és Állategészségügyi Hivatal hatáskörébe delegálja. Ez segít majd biztosítani az európai szinten meghatározott szabályok egységes alkalmazását, ami előfeltétele az egységes európai vetőmagpiacnak. Továbbá a nö-

vénytermesztési lánc első elemeként a növény-egészségügyi és vetőmag-kereskedelmi jogszabályok a jelenleginél nagyobb mértékű összehangolása alapvető fontosságú, hogy valóban egészséges és jó minőségű vetőmag kerüljön a piacra.

Az 1960-as évek óta érvényben lévő közösségi vetőmag jogszabályok hatékony eszközei voltak a vetőmagpiac fejlesztésének és az innováció ösztönzésének a növény-nemesítésben. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a jelenlegi jogszabályi környezeten ne lehetne tovább javítani. Számos olyan intézkedést, szabályt, eljárásrendet és célkitűzést tartalmaznak a jelenlegi irányelvek, amelyeket korszerűsíteni szükséges. A feladat tehát az, hogy a sikeresen működő fajtaelismerés és vetőmag-minősítés alapelveinek megőrzése mellett fejlődjön tovább a rendszer. A minősítési lépéseket integrálni lehetne a már meglévő és működő minőségbiztosítási rendszerek közé, ami jelentős költségmegtakarítást és hatékonyságnövekedést eredményezne. Mivel a szigorú szabályok és a hatósági felügyelet továbbra is fennmaradna, a változtatás nem járna a minőség romlásával.

A jogszabálytervezetnek most az eddigiektől eltérő környezetben kell megérettetnie, hiszen míg a Bizottságban elsősorban szakmai szempontok kerültek előtérbe, az Európai Parlamentben vélhetően – legalábbis részben – politikai kérdésként fogják kezelni a területet. Lényeges, hogy az európai vetőmagipar folyamatosan egyeztessen a kérdésben az Európai Parlament képviselőivel és a tag-államokkal erről a fontos jogszabálycsom-

magról. Az európai mezőgazdaság jelenleg számos kihívással áll szemben, ezért fontos világossá tenni, hogy a kiváló minőségű vetőmag az alapja a fenntartható és versenyképes európai mezőgazdaságnak. A döntéshozók felelőssége az olyan jogszabályi keret kialakítása, amely támogatja a növény-nemesítőket, valamint a termelők fejlődését és hozzáférését a legjobb minőségű vetőmagokhoz.

A döntéshozatali menetrend EU léptékkkel mérve elég szoros, főként annak a tükrében, hogy 2014-ben választások lesznek. Az vetőmagszektorok azonban érdeke, hogy ez a fontos jogszabály még ebben a parlamenti ciklusban elfogadásra kerüljön. Az ESA és a nemzeti tagszövetségek mindent meg fognak tenni annak érdekében, hogy a jogszabály időben és a szektor számára kedvező tartalommal kerüljön elfogadásra.

– RSz –

Öt éve működik a Fajtakísérleti Innovációs Tanács

Május 14-én a Szent István Egyetem Növénytermesztési és Biomassza Hasznosítási Központjában, Gödöllő–Szárítópusztán tartotta 5 éves ünnepi, fajtabemutatóval és partnertalálkozóval összekötött ülését a Fajtakísérleti Innovációs Tanács (FIT). A rendezvényen a FIT tagjain kívül részt vettek a GOSZ-VSZT Posztregisztrációs Fajtakísérletekben fajtákat szerepeltető fajtatulajdonosok, a NÉBIH munkatársai és a sajtó képviselői.

A Fagyoszentek idén is meghozták a lehűlést, és bár emiatt az előadásokat végül a teremben kellett megtartani, a rendezvényszervezők forrált bort kínálva gondoskodtak arról, hogy a vendégek átmelegedjenek.

Az ünnepi tanácsulást *Vancsura József*, a FIT elnöke vezette le, és elsőként *Takács Géza*, a VSZT elnökét kérte fel, hogy köszöntse a megjelenteket. Takács Géza beszédében hangsúlyozta a FIT munkájának, a posztregisztrációs fajtakísérletek szervezésének fontosságát, hiszen a fajtáknak változó körülmények között kell megfelelniük a termelői elvárásoknak. Azt, hogy a különböző feltételek között az egyes fajták hogyan teljesítenek, csak több éves kísérletek során lehet meghatározni.

Ezután *dr. Gyuricza Csaba*, a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karának dékánja mint házigazda köszöntötte a vendégeket, és büszkén mutatta be a Kart. Elmondta, hogy az ő irányítása alatt működik Magyarország legnagyobb mezőgazdasági kara, ahol az agrár- és környezettudományi képzések teljes palettája megtalálható. Nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy az elméleti és gyakorlati oktatás megfelelő arányban szerepeljen a képzésekben. A kar és a való élet közötti kapcsolatot azok az együttműködési megállapodások teremtik meg, amelyeket a dékán kötött a szakmai szervezetekkel, pl. az Agrárral és a GOSZ-szal. Az emberi erőforrások minisztere év elején a kart kutatói kar minősítésben részesítette. Amellett, hogy a minősítésnek presztízs értéke van, anyagi támogatással is jár.

A munka folytatódik

Vancsura József, a Gabonatermesztők Országos Szövetségének elnöke jóleső érzéssel hallgathatta a jubileumi rendezvény felszólalóit, mert igen sok dicséret szó hangzott el a Szövetség FIT-tel kapcsolatos tevékenységéről. A legfontosabb szempont a FIT munkájában a szakmai igényesség. Az elnök elmondta: a cél az volt, hogy legyen egy olyan fajtalista, amely a valódi teljesítményt tükrözi. A termelők nyomon követik a tájegységekre jellemző fajták, hibridek viselkedését, ám szükség volt egy egységes, valamennyi fajta eredményét tartalmazó listára. Ezért gondolták úgy, hogy életre kell hívni a Fajtakísérleti Innovációs Tanácsot.

A fajtalista összeállításánál elsősorban a termelői szempontokat veszik figyelembe. Akik a kukorica kísérletet végzik, nem tudják, hogy mely hibridek szerepelnek a vizsgálatban. A hibrideket kódokkal látják el, és a kódjegyzéket közjegyzőnél helyezik el letétben. Persze nem volt egyszerű ideig eljutni, mert a fajtatulajdonosok részéről eleinte

ellenállás mutatkozott. Néhány tárgyalás után megértették a szándékot, s ma már nagy hangsúlyt helyeznek arra, hogy a fajtáik ebben a rendszerben minél jobb eredménnyel szerepeljenek. Sőt, ma már hivatkozási alapként kezelik a kísérleti eredményeket, a saját adataikkal is összevetik azokat.

Az elnök hangsúlyozta, hogy a GOSZ háromezres tagsága kezdetektől igényli a független kísérleti eredményeket. A termelők többsége használja a listát, a tájjelleghez igazodóan választja ki a fajtát, s ennek megfelelően pozitív visszajelzések érkeznek a szövetséghez. A FIT finanszírozása ma már nem kérdés. A FIT működési költségeit a GOSZ, a VSZT, a KITE és a kísérletekben résztvevő fajtatulajdonosok biztosítják. A Tanács egyébként kilenctagú: a GOSZ öt, a VSZT három és a Gabonaszövetség egy delegáltjából áll össze a grémium. Az öt éves születésnap után nem kérdés, hogy szükség van-e a Tanácsra, az elnök kijelentette: a munka folytatódik.

H. Gy.

A posztregisztrációs kísérletek múltjáról *dr. Bódis László*, az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (OMMI, ma NÉBIH) nyugalmazott főigazgatója, az Agrofórum szerkesztőbizottságának elnöke beszélt. Emlékeit felelevenítve mesélt arról, hogy Angliában járva látta a példát, a minősített

fajták kísérletét. Hazatérve felkérte *dr. Czirák Lászlót*, hogy szervezze meg a hazai kísérleteket. 1994-ben kezdődtek meg a kísérletek, és az OMMI, illetve a Minisztérium finanszírozásával 12 éven keresztül végezték azokat. *Dr. Bódis László* *dr. Czirák Lászlónak* adta át a szót, aki az akkori kísérletek nagy-

Takács Géza, Ertseyne dr. Pereg Katalin, dr. Gyuricza Csaba, Vancsura József, dr. Bódis László

ságáról elmondta, hogy a hosszú évek alatt 12 növényfaj fajtáit vizsgálták 53 helyszínen: a gazdaságilag jelentős fajokat 30, a közepes jelentőségűeket 20, míg a gazdaságilag kis jelentőséggel rendelkező fajokat 6–8 helyszínen értékelték. A GOSZ-VSZT kísérletekkel kapcsolatos kritikaként fogalmazta meg, hogy míg 1994 és 2006 között a kísérleteket meg lehetett tekinteni a

területen, és készült nyomtatott kiadvány, addig a jelenleg futó kísérletek kódoltak, és csak elektronikus formában jelennek meg az eredmények. Dr. Bódis László kiegészítette az elhangzottakat azzal, hogy bár valóban nem készül nyomtatott kiadvány a posztregisztrációs kísérletekről, az Agroforum közli az eredményeket tartalmazó táblázatokat (és szinte az összes jelentős ag-

rárszaklap is – szerk.), valamint az idei év újításaként Szárítópusztán kódolatlanul kerültek elvetésre az őszi búza fajták és kukorica hibridek.

Mikor Ertseyne dr. Pereg Katalin 2005. január 1-jével átvette az OMMI Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóságának irányítását, már kérdéses volt, hogy tudják-e folytatni a kísérleteket az addig megszokott formában. ➤

Minőségi oktatás, hasznosítható tudás

Dr. Gyuricza Csabát, a SZIE Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar dékánját mindig elfogja a nosztalgia, ha Szárítópusztán jár, mivel a dékáni kinevezése előtt hét éven keresztül vezette a tangazdaságot. S nemcsak vezette, hanem korszerűsítette is, hiszen ebben az időszakban cserélték le a teljes gépparkot, új kutatási irányt határoztak meg, mégpedig a megújuló energiára, illetve a biomassza hasznosításra fókuszálva. Ez napjainkban is az egyik vitatott területe a mezőgazdaságnak, de itt, Szárítópusztán olyan kutatásokat végeztek, amelyek szakmai szempontból is igen sok hasznos információval szolgált mind a termelőknek, mind a politikai döntéshozóknak. E munka során a tangazdaság jelentősen felértékelődött, a nagyközönség számára is ismertté vált, olyan nyira, hogy különféle rendezvényeknek is itt adtak otthont. S ezek a rendezvények is országosan vonzzák a látogatókat.

A Gödöllői Gazdanapokra – idén júniusban szervezik – a környező or-

szágokból is érkeznek kiállítók, vendégek.

Az utóbbi év ősztől posztregisztrációs kísérletek is folynak a tangazdaságban, s az összesen 140 hektárból 20 hektáron végeznek kísérleti termesztést. Ezen a területen évente 30–40 növényfajt vetnek, több száz fajtát vonnak be a kísérletekbe, amelyek nem csak a fajtakísérletet jelentik, hanem más termesztés-technológiai elemek – talajművelés, növényvédelem, tápanyag utánpótlás stb. – vizsgálataival is próbálnak a gyakorlat előtt 5–10 évvel járni. Ezzel is hozzájárulnak a szaktanácsadó munka hasznosabbá, informatívabbá tételéhez.

A FIT-tel a kapcsolatuk a GOSZ révén alakult ki, mivel az egyetem együttműködési megállapodást kötött, stratégiai partnerséget hozott létre a termelői érdekképviseleti szervezettel. A kapcsolat gyümölcsöző, hiszen nem csak a fajtakísérletek elvégzésében merül ki az együttműködés, hanem rendezvényeket, fajtabemutatókat is közösen szerveznek.

Egymás tudását hasznosítva alakult ki a napi kapcsolat, amit a szaktanácsadás során is kamatoztatnak. A hallgatók gyakorlati képzésébe is bekapcsolódtak a GOSZ tagszervezetei, s az egyetem küld hallgatókat a szövetséghez is a gyakorlati képzés megvalósítása érdekében.

Oktatás, kutatás, szaktanácsadás, pénz: ezek a kulcsszavak a kar életében. Kell, hogy mindenre jusson pénz, jelentette ki a dékán, mert lelkesedéssel sok minden megvalósítható, de pénz híján aligha érhetnének el eredményeket. A karon úgy alakították ki a tevékenységet, hogy az oktatás során minőségi, az életben jól hasznosítható tudást adjanak a hallgatóiknak, s eközben a pályázati tevékenységet a hazai és az uniós „vizekre” is kiterjesztették. Ez meg is hozza a gyümölcsöt, hiszen az előző évhez képest az idén megduplázták a pályázaton elnyert pénzeszegeket. Ennek is köszönhető, hogy a kormányzat a karnak „Kutatói Kar” címet ítélte.

H.Gy.

A FIT a hiteles információért dolgozik

Takács Géza, a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (VSZT) elnöke szerint az elmúlt öt évben igazolódott, hogy a FIT-re szükség van. A FIT a GOSZ és a VSZT által létrehozott tanács, amely tulajdonképpen az állami finanszírozás hiányában megszűnt posztregisztrációs fajtakísérleteket vette át. A kísérleti eredmények elsősorban a termelők számára biztosítanak olyan információt, amely a kereskedelemben lévő fajták (őszi búza) és hibridek (kukorica) teljesítményéről nyújt hiteles képet, a regisztráció és piaca kerülés után.

Az állami fajtakísérleti rendszer a köztermesztésbe kerülő fajták tulajdonságait ellenőrzi, a posztregisztrációs rendszer pedig azt, hogy a piaca kerülésükkor adott információk ma is helytállóak-e. A FIT kísérletek azért különösen fontosak, mert a mai, nem éppen kiszámítható időjárás és kör-

nyezeti hatások a fajták teljesítményét jelentősen módosíthatják. Emiatt is nagyon fontos, hogy figyelemmel kísérjük a már regisztrált fajták viselkedését a változó körülmények között. Ez már a hatodik év, amikor a kísérletek beállításra kerülnek. Az eredmények elsősorban a termelők számára hordoznak fontos információkat, ezért a kísérletek elvégzése után azokat a lehető leghamarabb nyilvánosságra hozzák.

Ami a FIT jövőjét illeti, az elnök hangsúlyozta, hogy hosszú távra szolt a megalakítása. Ha egy grémium már az ötéves „születésnapját” konferencia keretében tartja, az azt jelzi, hogy szükség van a fenntartására, a munka folytatására. A jubileumi rendezvény jó alkalmat ad az összegzésre, mert az elmúlt években felhalmozódott eredményekre építhető a jövő. Ezek alapján lehet a munkát még jobban végezni és új célokat is ki lehet tűzni. Mivel a

GOSZ meghatározó partner e munkában, így a termelői véleményeket alapvető fontosságúnak tekintik. A kölcsönös vélemény-nyilvánítás nélkül aligha lehetne közös álláspontot kialakítani, ezért fontos, hogy a termelők elmondják a tapasztalataikat. S hogy nem egyoldalú a Tanács tevékenysége, igazolja, hogy a termelők egyre nagyobb számban érdeklődnek az eredmények iránt. Ma már ott tartanak, hogy a termelők várják a kísérleti eredmények megjelenését, visszaigazolván a két alapító szervezet, a GOSZ és a VSZT alapvető célját. A két szövetség azért „bábáskodik” a rendszer működése fölött, hogy ne vesszenek el azok az értékek, tapasztalatok, amelyek a korábbi állami ellenőrzések során már megjelentek. De miután az állam felhagyott ezzel a tevékenységgel, a két szervezet megteremtette az anyagi alapokat a fajtakísérleti program folytatásához. **H.Gy.**

- Több megbeszélést követően egyértelmű volt az álláspont, miszerint mindenképpen szükség van a kísérletek folytatására, azonban a forráshiány a megvalósítás útjába állt. Szakmai kerekasztalt hoztak létre a VSZT, az IKR, a KITE és a MOSZ bevonásával, míg végül arra az álláspontra jutottak, hogy talán jobb, ha nem a hatóság irányításával mennek a kísérletek. 2006 őszére elfogyott a pénz, a búza kísérleteket már nem sikerült elindítani. 2007-ben létrejött az MgSzH, ekkor kapcsolódott be a megbeszélésekbe a GOSZ, így tavasszal a kukoricát sikerült elvetni. Megállapodás született arról, hogy a kivitelezés az MgSzH, a szervezés és finanszírozás pedig a FIT feladata lesz, amely 2007 őszén alakult meg. Azóta a kísérleteket ebben a formában végzi a hatóság, most már mint NÉBIH, a szakmai felügyeletet pedig a FIT látja el.

A kísérletek követik a kor elvárásait, az idei év újítása, hogy az ország déli részén FAO 500-as kukorica hibridek is szerepelnek a vizsgálatban, valamint a már említett gödöllői bemutató parcellákon egymás mellett megtekinthetőek a kísérletben szereplő fajták.

A rendezvény végén a résztvevők szemrevételezték a növényállományt, majd egy kellemes ebédet költöttek el a szabad ég alatt, amikor már a nap is elő-előbújt a felhők mögül.

N. N.

A FIT háttérrel biztosít a rendszer működtetéséhez

Ertseyne Dr. Peregi Katalin egyetemi docens, tanszékvezető megtisztelőnek érezte, hogy meghívták a jubileumi rendezvényre. Előadónak is felkérték, hiszen az öt éve alakult Tanács létrehozásában maga is közreműködött. Ertseyne 2005-ben vette át dr. Bódis Lászlótól az OMMI-nál az igazgatói stafétabotot, akkor már nyilvánvalóvá vált, hogy a szűkülő anyagi források miatt – az EU tagországaiként – csak nemzeti forrásból lehetett az ilyen jellegű tevékenységeket támogatni, mivel pályázati lehetőség nem volt. A minősített fajták kísérletének nevezett rendszerre senkinek nem volt pénze, hiszen a korábbi, biológiai alapok címen futott nemzeti támogatás megszűnt. Ertseyne két-két és fél évet dolgozott a kollégáival – a Vetőmag Terméktanáccsal, a később csatlakozó GOSZ-szal, a KITE-vel, majd kezdetben egy évig az IKR-rel – azon, hogy újraélesszék a rendszert. A fajtatulajdonosok, a nagyobb cégek nem támogatták egyöntetűen a FIT létrejöttét.

A korábbi nagy fajszámmal (12) nem lehetett újraindítani a rendszert, de eredményt jelentett az is, hogy a kukorica kísérletek mellett 2008-tól már az őszi búza fajták is szerepelnek

a posztregisztrációs rendszerben, hiszen ez a két növényfaj meghatározó szerepet tölt be a hazai növénytermesztésben. Az sokat lendített a helyzeten, hogy a VSZT, a GOSZ és a KITE felkarolta ezt a tevékenységet, és vállalta, hogy az eredményeket publikálja és továbbítja a termelőkhoz. Fontos volt a FIT megalakítása, mert a Tanács keretét adott a rendszer működtetéséhez. Az is figyelemre méltó, hogy 2008 óta a gazdálkodók meg tudják nézni visszamenőleg is a kísérleti eredményeket, ez jó összehasonlítást nyújt, és segítséget ad a fajtaválasztásban. Ertseyne nem csak a múltat idézte: véleménye szerint a mai agrárpolitika támogatja a közép- és családi birtokméretek kialakítását, s ezeknek a termelőknek igen fontos adatbázist jelent a FIT által közzétett eredménylista. Egyetemi docensként is azt tapasztalja, hogy a felnövő új generáció értő módon hasznosítja, és keresi a legújabb szakmai információkat minden fórumon, így az interneten is. Új feladat az EU új vetőmag jogszabály tervezetének a megismerése, megismertetése, melyben a fajtavizsgálatoknak továbbra is fontos szerep jut.

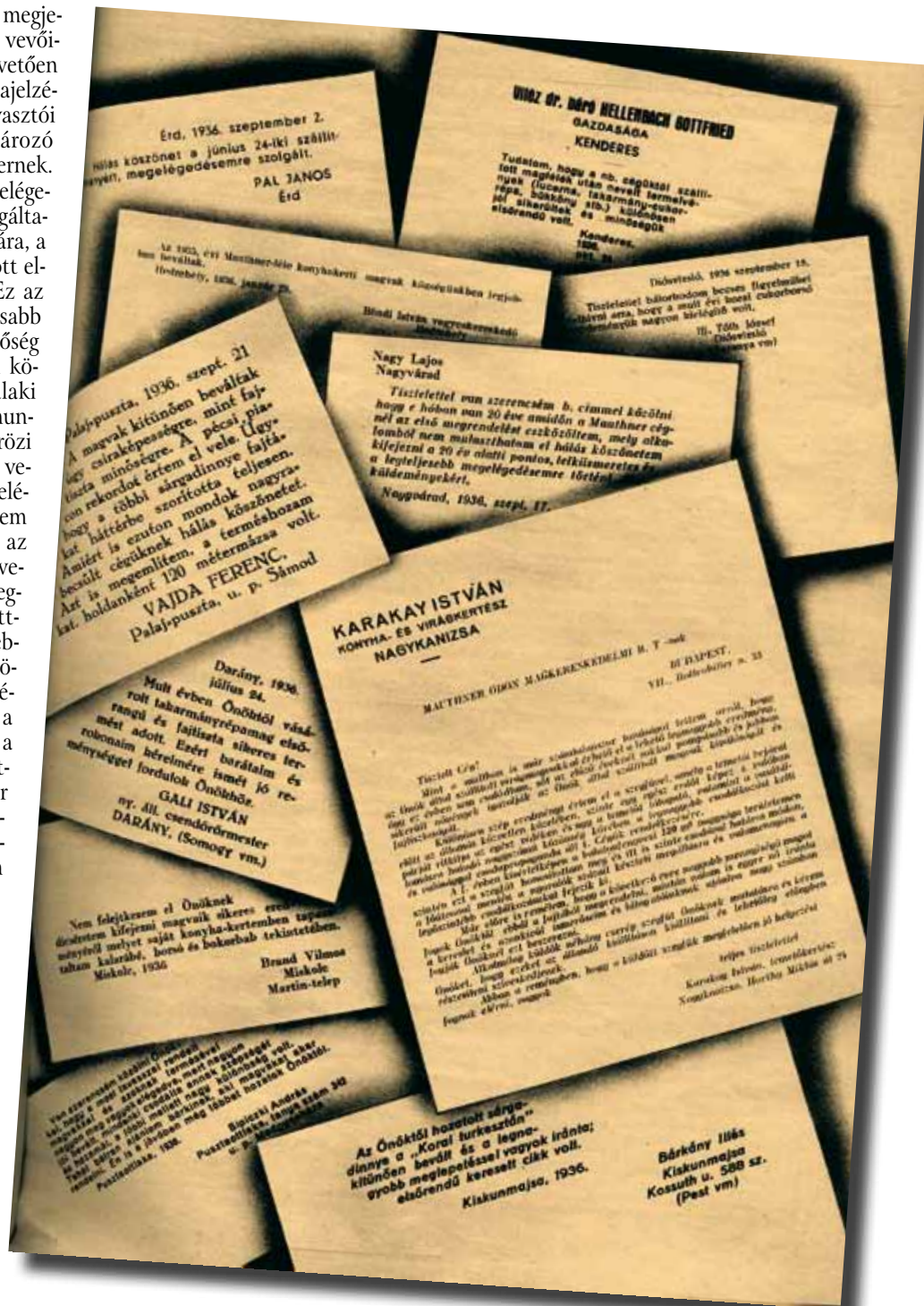
H.Gy.

Múltidézés

Idén év elején indult útjára Múltidézés című rovatunk, melyben a Mauthner Ödön által szerkesztett és kiadott katalógusokból, illetve a Kert című folyóiratból szemezgetünk olyan érdekességeket, amelyek a jelen kor számára is aktuálisak lehetnek.

Az előző számunkban megjelent Mauthner Ödön vevőihez címzett levelét követően most a vásárlói visszajelzésekre térünk rá. A fogyasztói elégedettség meghatározó eleme a gazdasági sikernek. A fogyasztó akkor lesz elégedett, ha a termék/szolgáltatás értéket jelent számára, a vele szemben támasztott elvárásoknak megfelel. Ez az érték az egyik legfontosabb összekötőkapocs a minőség és a vásárlási szándék között. Azt, hogy valaki mennyire végzi jól a munkáját, nagyon jól tükrözi az elégedett partnerek, vevők száma. A vásárlói elégedettség felmérése nem mindig könnyű, de az 1936. évi vásárlói levelekből szemezgetve a legteljesebb megelégedettség sugárzik. Ki rövidebben, ki hosszabban köszönte meg a jó minőségű vetőmagot és a pontos kiszolgálást, és a néhány levélből is kiteszik, hogy Mauthner Ödön magnagykereskedése a vásárlói igényeknek teljes mértékben megfelelt.

Az internet és a webáruházak világában is nagyon hatékony marketing eszköz a pozitív vásárlói visszajelzések előtérbe helyezése, nem volt ez másként egy évszázaddal ezelőtt sem, csak éppen nem e-mailen, hanem postai úton küldték meg véleményüket a vásárlók.

Két évtizede a szövetkezet élén

Bánki Horváth Dezsőt idén februárban egyhangú szavazással választották újabb öt évre az OROSSEED Növénytermesztő, Értékesítő és Szolgáltató Szövetkezet elnökévé. A tagság bizalma nem új keletű: a 61 éves agrárszakember több mint húsz éve irányítja a szövetkezetet, így kellő tapasztalattal, ismerettel viszi tovább a cég ügyeit. A beszélgetés során elsősorban az elnök életútjára voltunk kíváncsiak, ám a szövetkezet tevékenysége, sorsa is kirajzolódott az elmondottakból.

• Elnök úr, mindenekelőtt gratulálunk az újbóli megválasztásához, és további sikeres munkát kívánunk. Kezdjük a beszélgetést a gyökereknél: miért kötődik Orosházához?

– Köszönöm a jókívánságokat, szükségünk lesz rá. Ami a kötődésemet illeti, igen egyszerű a válaszom: Orosházán születtem, a szüleim is a város környékén, a Fecskés parti tanyavilágban éltek, gazdálkodtak. Akkor költöztek be a városba, amikor én születtem, vagyis 1952-ben. Elsősorban azért, hogy nekem már ne kelljen a tanyavilágban felnőnem, s a városi környezetben tanulhattam is.

• Ez a Ratkó-korszak legkeményebb időszaka volt, s nem volt egyszerű az élet. De Ön mégis a mezőgazdaságot választotta élethivatásaként, s azon belül is a vetőmagtermesztés iránt kötelezte el magát. Miért?

– Azzal, hogy a családnak városlakóvá vált, nem szakadtunk el a mezőgazdaságtól. A szüleim továbbra is gazdálkodtak, állattartással is foglalkoztak. Az általános iskolában három osztályt indítottak: az a-t, a b-t és a c-t. Jómagam a b osztályba kerültem, s ezt az osztályt nevezték ki mezőgazdasági osztálynak, így mire elvégeztük a nyolc általánost, mindenki jól kapált, jól kaszált, és az osztálytársaim többsége a mezőgazdaság felé orientálódott. Az már csak anekdota, hogy a szüleim nehéz anyagi helyzete miatt kárpitos szerettem volna lenni. Ementem a helyi faipari vállalathoz felvételizni, de amikor megnézték a bizonyítványomat, akkor az igazgató azt mondta, hogy túlságosan is jó a bizonyítványom – 4,5 volt az átlagom – ezzel nem vesznek fel. Ide általában 2,5 átlaggal szoktak jelentkezni, indokolta az elutasítást, majd javasolta, hogy próbáljam meg a mezőgazdasági technikumot.

Bánki H. Dezső

Orosházán végeztem el a technikumot 1973-ban, majd a Debreceni Agrártudományi Egyetem öntözési és meliorációs szakán – ez Szarvason volt – folytattam a tanulmányaimat, és szereztem diplomát.

• Orosháza az üvegyáráról volt országosan híres, nem a mezőgazdaságáról...

– Ez tévedés, mert elsősorban agrár- város Orosháza. De a '70-es évek elején fellendült az ipari termelés is, ugyanakkor három termelőszövetkezet és egy állami gazdaság vitte a mezőgazdasági termelést. A diploma megszerzése után azonban nem Orosházán helyezkedtem el, ide csak később kerültem, az orosházi „Új élet” MgTsz-hez, ahol akkor még ötezen dolgoztak. Az iskola elvégzése után a diplomámnak megfelelő szakmában szerettem volna nagyot alakítani, ezért a törökszentmiklósi Állami Gazdaságban kezdtem el dolgozni, a csorbai kerületben, azzal a reménnyel, hogy részese lehessen egy nyomásközpontos

öntözőberendezés építésének. Ez akkoriban a legkorszerűbb technológiát jelentette. Am a fejlesztés és a beruházás három év után sem indulhatott el, természetesen anyagi okokból, viszont én sokat tanultam. Úgy gondoltam, hogy növénytermesztő agronómusként a szülővárosomhoz közelebb is elhelyezkedhetek, de a sorsom másként alakult: a Békés megyei Állattenyésztési Felügyelettséghez kerültem, mint réti-legelőgazdálkodási felügyelő. Békés megyében ötvenezer hektár gyepterületet tartottak nyilván, s ezt kellett felügyelnem, az állami támogatást tisztességesen elosztani. Ez volt talán életem legtermékenyebb időszaka, hiszen itt termelésfejlesztési osztályon dolgoztam, az új technológiákat mi hoztuk be külföldről. Ez a munka 1974-től 1978-ig tartott, s ha valaki emlékszik még, ekkor indult a Dália program, ekkor futott fel a gyepgazdálkodás, és ekkor tízmillióra nőtt a sertésállomány, a tehén- és szarvasmarha állomány pedig meghaladta az ötmilliót. A juhágazat is ekkor indult igazán fejlődésnek, hiszen az országos szinten másfél millió hektárnyi gyepterületet karban kellett tartani. Ahogy csökkent az állatállomány, úgy erodálódott el a gyepgazdálkodás is.

• Mi történt 1978-ban?

– Az orosházi télesztől megkeresett a főagronómus, hogy szükségük lenne egy meliorációs szakemberre, mivel el kellett készíteni egy komplex meliorációs tervet. Miután ismerték a munkámat, ezért hívtak haza. Kapva kaptam az alkalmon, így 1978. április elsejével beléptem a téeszhez. Ha a téeszt nem számolták volna fel, akkor gyakorlatilag ez lenne ma is a munkahelyem. A rendszerváltás után azonban a szövetkezeteket törvényileg szétszedték, átalakításra kényszerítették. A tagság létszáma lecsökkent, mi 1993 februárjában alakul-

tunk át a mai formációnkká. Az OROSSEED Szövetkezet a valamikori „Új élet” MgTsz növénytermesztési, gépüzemeltetési, agrokémiai, háztáji főágazatából jött létre.

• *Mekkora földterületük volt?*

– Mintegy 3500 hektáron gazdálkodhattunk a 76 taggal. Az elmúlt húsz év alatt azonban sokat veszítettünk, hiszen jelenleg 661 hektáron gazdálkodik a szövetkezet, míg a taglétszámunk 15 fő. Tavaly még nagyobb volt a területünk, de az állami földpályázattal rendszerrel 12 százaléknyi földterületet veszítettünk. Amikor elindultunk, és a címerünkben a zöldségmag is szerepelt, akkor még több száz hektáron foglalkoztunk zöldség vetőmag-előállítással. Ma már az izolációs távolságok betartása miatt a szétszabdalt területen csak önbeperző növények termesztésével tudunk foglalkozni. Így ma 120 hektáron borsó, és 40–50 hektáron különböző őszi búza vetőmag-előállítással foglalkozunk. Ez utóbbit elsősorban saját célra termesztjük, s csak kis mennyiséget értékesítünk.

• *Milyen a föld minősége?*

– Orosházától délre fekvő területeket művelünk, sajnos itt találhatóak a legszélsebésebb talajtípusok. A leggyengébbtől a legjobb minőségig terjed a skála. Ha elegendő csapadék esik, akkor a hektáronkénti négy tonna búzáhozajmot is elérjük. Jelenleg azonban a belvíz is elvett tőlünk 40–50 hektárt, erre nem tudtunk a gépekkel rámenni. Tíz évből minden harmadik évben ez a helyzet áll elő. Ha az ideai gazdálkodási körülményeinket nézzük, akkor a tavalyihoz ké-

pest több mint 20 százalékkal kisebb területen tudunk gazdálkodni.

• *Most, hogy újráválasztották, mik a további céljai?*

– Nekünk a megalakulás is kényszer-vállalkozás volt, s ez azóta sem változott. Ez alatt a húsz év alatt volt időszak, amikor bizakodhattunk, de a politika mindig is hatalmi kérdést csinált az agrárágazatból. Egy biztos: mi mint szövetkezet, szociális alapokon működünk. A fejlesztéseket háttérbe szorítjuk, mert a tagok megélhetését kívánjuk biztosítani. Ez azt jelenti, hogy a túlélés a cél, és az, hogy a munkahelyeket megtartsuk, mert ha a szövetkezet megszűnik, akkor mindannyian földönfutókká leszünk. Nincs hozva elhelyezkedni, ehhez a munkahelyhez úgy kell ragaszkodnunk, mint az életünkhöz. Mindaddig, amíg nyugdíjba nem megyünk, de miután az utánpótlásra is odafigyelünk, remélem, hogy a jelentős vagyont tovább fogják működtetni. Nálunk minimálbéren senki nem dolgozik, és a béremeléseket is végrehajtottuk. Az elmúlt két évtizedben nyereségesek voltunk, de a likvid tőkét banki hiteltől tudtuk csak biztosítani. A hiteletet azonban mindig időben visszafizettük. A termelési cél az, hogy olyan növényi kultúrával foglalkozzunk, amely nyereséget is hoz a konyhára. Kockázatni nem tudunk, mert kicsik vagyunk.

• *Mennyire fontos a vetőmagtermesztés?*

– Nagyon fontos, mert a vetésterületünk felét az általunk termesztett őszi búza vetőmaggal vetjük be, mert ez jelent biztonságot a számunkra. A fajtát ugyan nem tudjuk megvásárolni, de

szerződés alapján termelünk, s a licenrdíjat korrekt módon elszámoljuk. Ez a módszer jó lenne, ha országosan is elterjedne, mert – véleményem szerint – jelentősen nőne a fémzárolt vetőmag használata. Mindenki jól járna: kifizetik a szaporítóanyag árát, így a fajtatulajdonos is hozzájut a bevételéhez. Egyébként két vetőmag üzemünk van, amelyek valamikor egész évben működtek. Most a nagy vetőmag üzemünk éves szinten négy napot működik, az apró vetőmag üzemünk pedig egy hónapot. Ebben bémunkát is vállalunk a borsó feldolgozása mellett. Ilyen kapacitáshasználat mellett nem érdemes a technológiát fejlesztenünk, hiszen a régi gépekkel ugyanazt meg tudjuk csinálni, mint az újakkal.

• *Végezetül hadd kérdezzem a családról is.*

– A feleségemmel a téésben ismerkedtünk meg, 1979-ben házasodtunk össze. Ez is motivált abban, hogy hazajöjjenek, hiszen családot szerettem volna alapítani. Egy lányom van, Klára, aki 33 éves, s már egy unokával is megajándékozott minket. Az unoka Timót, s hamarosan megszületik a kistestvére is. A lányomék jelenleg még Orosházán laknak, egy utcával odébb, mint mi, de a vömnek Fejér megyében, Mórán adódott munkalehetőség, így az idén oda költöznek.

• *Szabadidő?*

– Hát abból kevés van. Amikor tehetjük, elmegyünk a Körös-parti víkendházunkba, és horgászok. Így pihenünk, legtöbbször az unokámmal, akivel sok időt töltünk el a természetben, a vízparton.

– H. Gy. –

Színes hírek a nagyvilágból

Pontos vetőmag védelem

A precíz vetőmag védelem növeli a termésátlagot, és forgatás nélküli talajművelés mellett is javítja a termesztés hatékonyságát

2012 végén a CropLife Alapítvány publikálta A precíz vetőmag védelem szerepe a modern növénytermesztésben című tanulmányának előzetes eredményeit. A precíz vetőmag védelem – integrált növényvédelmi rendszer részeként – más növényvédő szerekekkel felelősségteljesen kombinálva a termelő számára ellenállóbb növényállomány fejlődéséhez vezet, amely egészségesebb és tápanyagban gazdag élelmiszerek előállítását teszi lehetővé.

Globális kilátások

A tanulmány megállapítja, hogy a csávázószer eladások értéke az 1997. évi 700 millió USD-ről 2010-re 2,25 milliárd USD-ra növekedett, és az előrejelzések szerint 2016-ra elérheti a 3 milliárd USD-t.

A tanulmány szerint a csávázás legelső formája már az ősi Egyiptomban, Görögországban és a Római Birodalomban megjelent, amikor a termelők hagyma és ciprus levébe áztatták a vetőmagot. A XVII. században fedezték fel, hogy kevésbé fertőződnek meg a növények, ha a magot tengervízbe áztatják, és ezt a technikát még 100 évig alkalmazták. Az 1800-as években a rézgálicot használták csávázószerként. A csávázószeresek következő generációját

A pontos vetőmag védelem előnyei:

- Kutatási eredmények bizonyítják, hogy a pontos vetőmagcsávázás kukorica esetében egészségesebb, a stresszel szemben ellenállóbb növényállományt eredményez.
- A szója vetőmag csávázásával csökken a szójafonálféreg okozta kártétel, ami egyébként 15-30%-os termés kiesést is okozhat.
- A modern csávázó berendezések automatizált működése biztosítja, hogy a megfelelő mennyiségű csávázószer kerüljön a vetőmag felületére, és a kezelés minimális környezeti terhelést jelentsen.
- A pontos vetőmag védelem mellett a természetlágok növekednek, csökkennek a ráfordítási költségek, és más alternatív, fenntartható művelési rendszereket is támogat, mint pl. a forgatás nélküli talajművelést.

az 1970-es években vezették be, és 1994-ben regisztrálták az első neonikotinoid hatóanyagú csávázószeret. Ezeknek a termékeknek a bevezetésével forradalmasították a vetőmagok védelmét, ami egészségesebb és egységesebb növényállományokat eredményez.

Forrás: Seed Today 2013//.

Új szabadalmi adatbázis a nemesítők érdekében

Az Európai Vetőmag Szövetség (ESA) bejelentette, hogy a nemesítők munkáját és információszerzését megkönnyítendő, létrehoz egy kereshető adatbázist, amelyben a kereskedelmi forgalomban lévő növényfajták szabadalmi státusza lekérdezhető lesz.

Az ESA már korábban megfogalmazta, hogy nagyobb átláthatóságra van szükség a növényfajták szabadalmi státuszára vonatkozóan.

Annak ellenére, hogy több szabadalmi adatbázis létezik, az egyes fajtákra és szabadalmakra vonatkozó információk nem mindenhol érhetőek el. Azonban egy-egy nemesítési program kezdetén elengedhetetlen, hogy a nemesítő tudja, hogy a felhasználni kívánt növényanyagot szabadalom védi vagy bejelentés alatt áll. Ahol ilyen adatbázis nem áll rendelkezésre, az információhiány akadályozhatja meg, hogy a nemesítésben felhasználjanak egy fontos növényanyagot, ami végül eredményben lassítja az innovációt a nemesítésben. Az ESA adatbázisának célja, hogy ezt a hiányt pótolja.

Az adatbázis nem csupán a már megadott szabadalmakat fogja tartalmazni, hanem a kérelmeket is. Alapvetően az Európában forgalmazott fajták szerepelnek majd benne, de ha sikeres lesz a rendszer, az ESA kiterjeszti a világot más részeire is. Legfőbb funkciója a keresés lesz, a felhasználók faj, fajta, szabadalom szám vagy kulcsszó szerint kereshetnek majd. Bár az adatbázis elsősorban a nemesítők érdekében készül, remélhetőleg a kutatóintézetek, a hatóságok és a termelők számára is hasznos eszközzé válik majd. Az adatbázis július 1-jétől válik elérhetővé.

Bővebb információ az ESA honlapján (www.euroseeds.org) érhető el.

Leírták a kenyérbúza genomját

A búza összetett hexaploid genomja komoly kihívást jelentett

Kutatók nemzetközi csoportja 2012 novemberében fejezte be a kenyérbúza (*Triticum aestivum*) teljes genomjáról készült első átfogó tanulmányt. A búza genomjának komplexitása komoly

technikai kihívást jelentett a kutatók számára. A búza genetikai állománya 17 milliárd bázispárból (17 Gb) áll, ami ötször nagyobb, mint az emberi genom. Azonban a búza DNS 80%-a repetitív (ismétlődő) szekvenciákból áll. A genomszekvenálás általánosan alkalmazott technikájával – több százmillió vagy milliárd rövid DNS szakasz összeillesztése – a búza esetében a DNS mérete miatt nehéz volt meghatározni, hogy az adott DNS szakasz hol helyezkedik el, illetve egyedi vagy ismétlődő szakaszról van-e szó. A kutatók a legújabb technikák alkalmazásával a DNS-t véletlenszerűen rövid szakaszokra darabolták, majd hosszabb darabokat hoztak létre az átfedő végek azonosítására. Az így létrejött nagyobb egységeket összehasonlították más, ismert fűfélék genetikai állományával, pl. a rizsszel és az árpával.

A jelenleg alkalmazott nemesítési technikák elérték arra a pontra, hogy a termésmennyiség növelésének intenzitása lelassult. A genom leírása újabb eszközöket ad a nemesítők kezébe a további fajta-előállításához.

Forrás: Seed Today 2013//.

Résziacok terméke: a nem GM kukorica

Csökken a kukoricamoly nyomása, így az igény is csökken a Bt kukorica iránt

Több tényező együttes hatására egyes amerikai termelők úgy döntöttek, hogy nem vállalják a GM vetőmaggal járó többletköltségeket. Egy amerikai kutatás szerint egyre nagyobb kereslet mutatkozik a hagyományos kukorica hib-

ridek iránt. A kukoricamoly olyan ritkává vált, hogy a termelők elgondolkodnak, hová tűnhetett, és kell-e nekik minden évben Bt kukoricát vetniük. Ha a kártevő nincs ott a területen, a Bt kukorica hibrid nem jelent gazdasági előnyt. A nem Bt kukorica azokon a területeken is potenciális lehetőséget jelent, ahol a kukoricabogár jelenléte sem jellemző. Szakértők szerint 20% nem GM, menedék kukorica vetése szakmailag is indokolt.

Termelői tapasztalatok

A termelők tisztában vannak a GM tulajdonságok kedvező hatásaival, azonban okszerű használat mellett elkerülhetőek lettek volna azok a problémák, amelyek az általános alkalmazás mellett kialakultak.

2012-ben az iowai teljesítmény vizsgálatokban a 259 hibridből 56 hagyományos hibrid volt, ez kicsit több mint 21%. 2010 előtt nem volt ekkora érdeklődés a hagyományos hibridek iránt.

Forrás: Seed Today 2013//.

Nagy-Britannia támogatja a növénynemesítést

Új logóval indul a nemesítői jogokat erősítő kampány

Vetőmag cégek és növénynemesítők részvételével januárban indítottak útjára egy új, EU védjeggyel ellátott információs kampányt a növénynemesítés és a minőségi vetőmaghasználat kiemelt szerepéről. A kampány a nemesítői jogok (PVR) jelentőségére hívja fel a figyelmet, mely a szellemi tulajdon

egy különleges formájának megóvására szolgál, illetve, hogy fokozza, és anyagi háttérrel biztosítson a növényfajta fejlesztéséhez. A programot a Brit Növénynemesítők Társasága (BSPB) a Mezőgazdasági Iparágak Szövetségével (AIC) együttműködve, a brit nemesítők és vetőmag cégek támogatásával dolgozta ki. A PVR védjegy a teljes vetőmag szektorban meg fog jelenni, vetőmag zsákokon, számlákon, weblapokon, fajtakatalógusokban és marketing anyagokban. A nemesítői jogokról, a nemesítési munkáról és a vetőmag-előállításról bővebb információkkal fognak szolgálni a kampány honlapján, kiemelve a nemesítés és a vetőmag-szektor fontosságát. A termelő a kiváló teljesítménnyel rendelkező fajtákon és a jó minőségű vetőmagon keresztül férhet hozzá a legújabb genetikai újításokhoz, ez jelenti a sikeres növénytermesztés alapját.

A kampány üzenetei között kiemelten szerepel majd a szellemi tulajdon védelmének jelentősége, hiszen ez jelent anyagi háttérrel a befektetéshez, innovációhoz és a független értékeléshez a nemesítésben és a vetőmag-szektorban. Mindez végső soron jelentős előnyökkel jár a termelők, élelmiszer-előállítók és a fogyasztók számára, mert a nemesítésnek van a legnagyobb hatása a termésátlagok javulására, a környezeti tényezőkkel szembeni ellenálló-képességre és a természet hatékonyaságára.

Forrás: Seed Today 2013//.

Összeállította: N. N.

Nemzetközi kukorica adatbázis kialakítása

Csehország, Magyarország, Szlovákia és a Közösségi Növényfajta Hivatal (CPVO) közötti együttműködés keretében 2015 végéig a kukorica DUS vizsgálatokat segítő közös adatbázist alakítanak ki. Az együttműködés célja, hogy ésszerűbbé és hatékonyabbá tegye a kukorica DUS vizsgálatokat.

A DUS paraméterek (megkülönböztethetőség, egyöntetűség, stabilitás) vizsgálatok egyre fontosabb a vizsgálati metódusok fejlesztése, különösen igaz ez a megkülönböztethetőség esetében, mert ezzel az új fajták a már elismert fajtákkal történő összehasonlításának hatékonysága növelhető.

A kukorica nemesítése rendkívül intenzív ütemben zajlik, évente több száz új hibrid részeseül elismerésben. A DUS paraméterek vizsgálata során az elismerésre bejelentett új hibridet össze kell hasonlítani egy, a nemzeti vagy EU közös katalóguson már szereplő hibrideket reprezentáló referenciagyűjteménnyel. Jelenleg Csehország, Magyarország és Szlovákia is saját referenciagyűjteményt tart fenn, amely jelentősen növeli a DUS vizsgálatok költségeit. A költségek csökkentése és az említett országok közötti vetőmag cseré megkönnyítése érdekében célszerű lenne egy olyan rendszer kidolgozása, melynek keretein belül a három ország hatóságai egymással együttműködnek.

A kezdeményezés célja, hogy Csehország, Magyarország, Szlovákia és a CPVO között létrejövő együttműködés mellett egy közös kukorica adatbázist hozzanak létre a DUS vizsgálatokhoz. Ez az adatbázis a kukorica vonalak és hibridek egységes morfológiai leírásait fogja tartalmazni, a CPVO előírásainak megfelelően, mindhárom ország számára elérhető formában. Az adatbázis rendszeresen frissül majd, és a felek elektronikus úton fognak egymással kommunikálni. Így az adatbázis fenntartásában mindhárom ország részt vesz, mindegyik a maga klimatikus viszonyainak megfelelő hibridek és vonalak vetőmagját őrzi meg.

Ezzel az adatbázissal a CPVO számára könnyebb lesz a referenciagyűjtemény frissítése, illetve a DUS vizsgálatok minőségének javítása. Az adatbázis határozottan megnöveli majd az elérhető referencia hibridek számát, és lehetővé teszi az adatcserét a résztvevő országok között a vonal és fajtajelöltek egyéves vizsgálata után. Hatékonyabbá

válk majd a referenciagyűjtemény fenntartása, hiszen nem kell minden országnak külön gyűjteményt fenntartania, csak azokat a hibrideket, amelyek a másik két ország gyűjteményében nem szerepelnek.

A rendszer felépítésének költségeit illetően a három ország a CPVO 60 százalékos támogatását várja, mivel a rendszer alkalmazható lesz más fajok és más országok esetében is. A tervek szerint a 2013 januárjában indult megvalósítási projekt 2015 decemberében fog befejeződni.

Előírások a rovarölő szerrel csávázott vetőmag pneumatikus szívólevégős géppel történő vetésére a méhek védelme érdekében

Vetés előtt

Mindig olvassa el a vetőmag zsákokon elhelyezett címkét, és kövesse az ott szereplő előírásokat! Az üres vetőmagos zsákokat ne használja fel újra!

Rendszeresen ellenőrizze és tartsa karban, vetés előtt gondosan állítsa be a vetőgépet! A csávázott vetőmag felülkezelése tilos, mert ez fokozza a leporlás kockázatát!

Kerülje a porral való érintkezést a vetőmagos zsákok felbontása, illetve a vetőgépek feltöltése és leürítése közben! A vetőmagos zsák alján esetlegesen felgyülemelő port ne töltsse a vetőgépbe! A port és a porral szennyezett vetőmagos zsákokat veszélyes hulladékként kell kezelni!

Vetés közben

Ha a vetés tervezett idején a szomszédos táblákon virágzó növények vannak, és fennáll a vetőmagról ledörzsölődött por elsodródásának kockázata, ne vessen rovarölő szerrel csávázott vetőmagot!

Direktvetés esetén, a táblán előforduló virágzó növényeket a vetés előtt el kell távolítani!

Erős szélben ne vessen csávázott vetőmagot! A vetés során ügyeljen a vetőmagnorma és a haladási sebesség betartására!

Pneumatikus szívólevégős vetőgépek esetén a magokról esetlegesen ledörzsölődő port megfelelő csővezetékekkel (deflektorral) a talajfelszínre vagy a barázdába kell vezetni!

DEFLEKTOR használata 2010-16I KÖTELEZŐ a pneumatikus vetőgépekhez!
Jogszabályi háttér:

Az EU Bizottság 2010. április 28-i határozata.
Magyarországon 2010. októbertől a csávázószer engedélyokiratok előírása.
Az EU Fenntarthatósági Irányelvének megfelelően a 2012 decemberében közzétett Nemzeti Cselekvési Terv.

Dvorkovics a mezőgazdasági termelés átalakításáról

Arkagyij Dvorkovics miniszterelnök-helyettes véleménye szerint Oroszországnak lehetősége van az egész világ számára élelmiszert biztosítani úgy, ahogy azt az 1917-es forradalom előtt tette.

Kiemelte, hogy az ország mezőgazdasága képes hatalmas mennyiségű termést előállítani. Az orosz termőterületek jó adottságúak, bár gondozást igényelnek; a klimatikus adottságok nem a legkedvezőbbek, de ezen az éghajlaton nagy mennyiségű gabona termeszthető. Arra is felhívta a figyelmet, hogy a mezőgazdaság alapos átalakítása szükséges. Oroszország WTO-ba történő belépését követően lépésről-lépésre alakítja ki mezőgazdasági támogatási rendszerét, amely 2-3 éven belül teljes értékű lesz.

Ukrajnában a szükségesnél 30-40%-kal több a vetőmag

A hivatalos adatoknak megfelelően az elmúlt években az ukrán nemesítő központok által évente előállított vetőmag mennyisége átlagosan 30-40%-kal haladta meg a szükséges mennyiséget.

Az Ukrajnában termesztett nagy mennyiségű vetőmagnak köszönhetően az ukrán fajtákat és hibrideket egyre nagyobb mennyiségben exportálják, ahogyan a korábbi években is. Így 2012-ben 7605 tonnát ért el az ukrán kukorica vetőmag exportjának mértéke, a 2011-es év 2758 tonnájával, és a 2010-es év 3869 tonnájával szemben. A napraforgó 2012-ben 702 tonna volt (szemben a 2011-es év 150 tonnájával és a 2010-es év 51 tonnájával). A szója vetőmag exportja 1243 tonnát tett ki

2012-ben, ez az érték 2011-ben 206 tonna, 2010-ben 409 tonna volt.

A hibrid napraforgó és kukorica vetőmag import mennyisége szintén évről évre nő. A legfőbb ukrán import vetőmagnak a kukorica, a szója, napraforgó és repce mutatkozik.

Oroszország 2012-ben 5,6%-kal, 16 millió tonnára növelte búza exportját

A Föderációs Vámhivatal adatai szerint, Oroszország 2012-ben 5,6%-kal, 16,03 millió tonnára növelte a búza

Ugyanakkor az orosz gabona export mennyisége a gazdasági év kezdete, vagyis 2012. július 1-je óta alacsonyabb, mint az előző évben. Ez összefügg azzal, hogy 2011. július 1-ig az alapvető gabonafajták kivitele az Orosz Föderációból tilos volt, így a 2012-es naptári évben az export mértéke magasabb, mint azt megelőzően.

A Vámhivatal azt is közölte, hogy a vodka exportja 24,3%-kal, 25,6 millió literre, értékben 204 millió dollárra emelkedett.

2012-ben a késztermékek és nyers-termékek kivitelének aránya az export struktúrában 2,8%-ot tett ki az egy év

exportját. Az alapvető gabonafélékből álló export mennyisége értékét tekintve 23,2%-kal, összességében 4,52 milliárd dollárra nőtt. A gabona túlnyomó részét, azaz 15,49 millió tonnát (4,36 milliárd dollár értékben) távolabbi országokba exportálták.

vel korábbi 2,1%-kal szemben. Az exportált késztermékek jelentős részét a gabonafélék tették ki. Emellett jelentősen nőtt a kivitt étolaj mennyisége.

Összeállította:
Hegedűs Nikolett

VETŐMAG SZÖVETSÉG SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS LAPJA

Elérhetőség: **dr. Ruthner Szabolcs** ügyvezető igazgató

1113 Bp. Ábel Jenő u. 4/b • Tel. 06-1-332-5755, Fax: 06-1-302-6507 • E-mail: vszt@vszt.hu • Honlap: www.vsz.hu

Felelős szerkesztő: **Hajtun György**

Szerkesztő Bizottság: **Dr. Balikó Sándor** /elnök/ (Bóly Zrt) • **Bíró János** (Syngenta Seeds)

Dr. Bóna Lajos (Magyar Növénynevelők Egyesülete) • **Pavelka Árpád** (ZKI) • **Virágné Pintér Gabriella** (Gabonakutató)

Kiadja: A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács

Felelős kiadó: VSZT ügyvezető igazgatója